

PAVÚKY (ARANEAE) NADREGIONÁLNEHO BIOCENTRA ŽIHLAVNÍK – BASKE (STRÁŽOVSKÉ VRCHY, SLOVENSKO)

STANISLAV KORENKO¹, MARTIN ŠTEFÁNIK², MARIÁN TRNIK³
& PETER GAJDOŠ⁴

¹ Department of Agroecology and Biometeorology, Faculty of Agrobiology, Food and Natural Resources, Czech University of Life Sciences Prague, Kamýcká 129, CZ-165 21 Prague 6 – Suchbátka, Czech Republic [korenko.stanislav@yahoo.com]

² Museum of Trenčín, Mierové námestie 46 (P.O.BOX 120), SK-912 50 Trenčín, Slovakia [stefanik.mato@gmail.com]

³ Kalinčiakova 21, SK-974 05 Banská Bystrica, Slovakia [trnik@email.cz]

⁴ Institute of Landscape Ecology, Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Branch Nitra, Akademická 2, S-949 01 Nitra, Slovakia [nrukga@d.savba.sk]

Abstract: Altogether, we recorded 156 spider species. Several of them are rare in Slovakia. Our data suggests high biological value of this territory, specifically high value of the Žihľavník Natural Reserve. Diversity of spider species living in the territory of Žihľavník – Baske (Strážovské Vrchy Mts., Slovakia, Europe) was investigated at 7 study sites. Material was collected using several sampling techniques.

Key words: spiders, Araneae, faunistics, biodiversity, rare species, Strážovské vrchy, Slovakia.

ÚVOD

Údaje o faune pavúkov Strážovských vrchov sú známe len z niekoľkých lokalít. FRANC (2004) skúmal faunu pavúkov na xerothermných lesných a nelesných stanovištiach v CHA Rohatín, NPR Vápeč a v pôvodnom bukovom lesnom systéme NPR Strážov. V rámci orografického celku Strážovské vrchy bol uskutočnený výskum pavúkov NPR Súľovské skaly (MILLER & SVATOŇ 1974), NR Veľký vrch (GAJDOŠ 1986a) a masívu Rokoša (GAJDOŠ et al. 2009). Sporadické údaje sú zo Strážovských vrchov z okolia Žiliny (BARTOŠ 1938), z PR Kňazí stôl (GAJDOŠ 1986b) a z masívu Rokoša (DURBÁKOVÁ 2009). Čiastočne bola spracovaná araneofauna katastra Považskej Bystrice, ktorý zasahujú aj do orografického celku Strážovské vrchy (HREŠKO et al. 2003). Zo Strážovských vrchov bolo do konca minulého storočia známych 374 druhov (GAJDOŠ et al. 1999).

Spolu s najnovšími údajmi je v tomto orografickom celku potvrdených viac ako 440 druhov.

Cieľom práce bola inventarizácia pavúkov na území nadregionálneho centra Žihľavník – Baske, ktoré je po arachnologickej stránke málo prebádané. Prezentované údaje dopĺňajú poznatky o faune Strážovských vrchov a sú využiteľné aj v praktickej ochrane tohto chráneného územia.

MATERIÁL A METÓDY

Skúmané územie sa nachádza v juhozápadnom výbežku Strážovských vrchov, v juhovýchodnej časti Teplickej vrchoviny, v rámci orografickej jednotky Trenčianska vrchovina. Skúmané lokality sú súčasťou nadregionálneho biocentra Žihľavník – Baske, ktoré reprezentujú spektrum habitatov charakteristických pre túto oblasť. Geologické podložie tvoria tmavošedé a wettersteinské vápence a dolomity

KORENKO S, ŠTEFÁNIK M, TRNIK M & GAJDOŠ P, 2012: Spiders (Araneae) in the territory of Žihľavník – Baske (Strážovské vrchy Mts, Slovakia). *Folia faunistica Slovaca*, 17 (4): 309–315. [in Slovak, with English abstract]

Received 14 February 2012

Accepted 19 July 2012

Published 21 November 2012

(MAHEĽ 1985). Nadmorská výška územia sa pohybuje od 277 m n. m. (Motešice) do 700 m n. m. (PR Žihľavník). Všetky lokality okrem intravilánu obce Motešice sú bohaté na krasové útvary. Častý je skalnatý terén. Územie sa nachádza v oblasti s priemernou ročnou teplotou 7–8 °C. Najchladnejší mesiac v roku je január s priemernou teplotou –3 °C a najteplejší mesiac je júl s priemernou teplotou 18 °C. Priemerný ročný úhrn zrážok v tejto oblasti je 800–900 mm. Snehová pokrývka je tu počas roka prítomná v priemere 60–80 dní.

Na lokalitách prevláda v nižších častiach dub cerový (*Quercus cerris*), vyššie buk lesný (*Fagus sylvatica*). Častý je hrab obyčajný (*Carpinus betulus*) a lieska obyčajná (*Corylus avellana*). Miestami sa vyskytuje javor horský (*Acer pseudoplatanus*). Na južne orientovaných svahoch dubín sa často vyskytuje drieh obyčajný (*Cornus mas*). Vápencové podložie predurčuje širokú paletu rastlín. Zo vzácnych rastlín tu rastie ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), horce (*Gentiana* spp.), v hlbokých roklinách Prírodnej rezervácie Žihľavník nájdeme jelení jazyk celolistý (*Phyllitis scolopendrium*), slezinníky (*Asplenium* spp.) a ďalšie druhy papraďorastov (Pteridophyta). Oblasť skúmaných lokalít je známa výskytom veľkého množstva druhov rastlín z čeľade vstavačovité (Orchidaceae) vrátane vzácnych druhov ako napr. hmyzovník čmeliakovitý (*Ophrys holoserica*).

Veľké Lúky – Baske (48° 52' 0,15" N; 18° 14' 27,52" E; k. ú. Krásna Ves, Slatinka nad Bebravou) – stanovišťa ekotonového charakteru pri okraji lesnej cesty vedúcej z lokality Veľké Lúky (550 m n. m.) na vrch Baske (955 m n. m.).

Lach (48° 50' 16,74" N; 18° 13' 14,84" E; k. ú. Krásna Ves) – xeroterlná lúka lesostepného charakteru, bývalý pasienok. Prevládajúce dreviny: *Quercus* spp., *Pinus sylvestris*, *Swida sanguinea*, *Cornus mas*, *Rosa canina*, *Juniperus communis* a *Corylus avellana*. Na lokalite sa nachádzala motorkárska dráha.

Veľké Lúky – Krúžok (48° 51' 34,56" N; 18° 13' 58,22" E; k. ú. Krásna Ves) – brehové porasty a podmáčaná pôda v okolí studničky v blízkosti poľnohospodárskej pôdy s dominantným zastúpením *Caltha palustris*, z drevín *Crataegus* sp. a *Rosa canina*.

Motešice (48° 49' 48,56" N; 18° 11' 25,07" E; k. ú. Motešice) – intravilán obce, záhrady, priedomia.

Pod Žihľavníkom (48° 52' 49,25" N; 18° 13' 49,45" E; k. ú. Omšenie) – studnička pri vyústení krasovej doliny na juhozápadnom okraji PR Žihľavník. Brehové porasty a podmáčané pôdy v okolí vodného zdroja s *Caltha palustris* a *Sambucus nigra*.

PR Žihľavník (48° 52' 53,64" N; 18° 13' 43,12" E; k.ú. Omšenie) – xeroterlný svah krasovej doliny lesostepného charakteru so skalnými sutinami.

Dominantné dreviny sú *Fagus sylvatica*, *Quercus* spp., *Corylus avellana* a *Cornus mas*.

PR Žrebíky (48° 51' 10,29" N; 18° 14' 8,8" E; k. ú. Slatinka nad Bebravou, Krásna Ves) – lesostep, južne exponovaný svah s bralným vápenným reliéfom s dominantným výskytom *Quercus* spp., *Fagus sylvatica*, *Cornus mas*, *Rosa canina* a *Swida sanguinea*.

Pre zber pavúkov sme použili viacero bežných entomologických metód ako šmýkanie, preosievanie, oklepávanie, individuálny zber a odchyt pomocou zemných formalínových pascí. Inventarizačný výskum bol uskutočnený v rokoch 2004–2009 v nepravidelných návštevách lokalít. Technika zemných pascí bola použitá v rokoch 2006–2008 a to na lokalite PR Žihľavník a lokalite Pod Žihľavníkom. Pasce boli vyberané v nepravidelných intervaloch. Pavúky boli identifikované na základe determináčnych kľúčov HEIMER & NENTWIG (1991), MILLER (1971) a ROBERTS (1995). Dokladový materiál pavúkov je uložený v depozite Trenčianskeho múzea v Trenčíne a v osobných zbierkach autorov.

VÝSLEDKY

Na siedmich študovaných lokalitách nadregionálneho biocentra Žihľavník – Baske, ktoré reprezentujú spektrum habitatov charakteristických pre toto územie bolo do druhu identifikovaných 667 pavúkov patriacich k 156 druhom a do 29 čeľadí (tabuľka 1). Najvyššia druhová pestrosť bola zistená na lokalite PR Žihľavník, kde sme zistili 66 druhov. Tomuto územiu bola venovaná aj najväčšia pozornosť, kedy viac ako polovica hodnoteného materiálu (52 %) pochádza práve z tejto lokality.

Bolo zistených sedem druhov zaradených v Červenom zozname pavúkov Slovenska (GAJDOŠ & SVATOŇ 2001): druhy *Gonatium hilare* (Thorell, 1875) a *Sagana rutilans* Thorell, 1875 zaradené v kategórii VU; druhy *Erigonella hiemalis* (Blackwall, 1841), *Erigonoplus jarmilae* (Miller, 1943), *Heliophanus aeneus* (Hahn, 1832), *Marpissa nivoyi* (Lucas, 1846) a *Moebelia penicillata* (Westring, 1851) zaradené v kategórii LR.

DISKUSIA

Prezentované výsledky z výskumu fauny pavúkov nadregionálneho biocentra Žihľavník – Baske prinášajú poznatky o zložení araneofauny na siedmich malo prebádaných lokalitách v rámci orografického celku Strážovské vrchy. Zistených 156 druhov predstavuje približne 17 % fauny pavúkov Slovenska. Je to iba časť druhovej diverzity, ktorú na skúmanom území môžeme očakávať. Abundanciou bola najväčšia u čeľadí Lycosidae a Linyphiidae. Najväčší počet druhov bol zaznamenaný v čeľadiach Linyphiidae (29 druhov) a Araneidae (15 druhov). Hoci zistená

Tabuľka 1. Prehľad pavúkov biocentra Žihľavník – Baske.

X/Y – počet samcov /počet samíc, j – juvenilný jedinec. Skratky lokalít: La – Lach, Mt – Motešice, Pzi – Pod Žihlavníkom, Zi – Žihľavník, Zr – Žrebíky, VLB – Veľké Lúky – Baske, VLK – Veľké Lúky – Krúžok.

Taxón	La	Mt	Pzi	Zi	Zr	VLB	VLK
Atypidae							
<i>Atypus affinis</i> Eichwald, 1830				/1j			
Pholcidae							
<i>Pholcus opilionoides</i> (Schrank, 1781)				/1		/1j	
<i>Pholcus phalangioides</i> (Fuesslin, 1775)		/3					
Segestriidae							
<i>Segestria senoculata</i> (Linnaeus, 1758)				/1j		1/	
Dysderidae							
<i>Harpactea hombergi</i> (Scopoli, 1763)				/3j			
<i>Harpactea rubicunda</i> (C. L. Koch, 1838)				1/6,1j			
Eresidae							
<i>Eresus moravicus</i> Řezáč, 2008				3/1j			
Nesticidae							
<i>Nesticus cellulanus</i> (Clerck, 1757)		1/1					
Theridiidae							
<i>Dipoena melanogaster</i> (C. L. Koch, 1837)				/1			
<i>Enoplognatha ovata</i> (Clerck, 1757)			/1j				
<i>Enoplognatha thoracica</i> (Hahn, 1833)	1/						
<i>Episinus angulatus</i> (Blackwall, 1836)	/1						
<i>Episinus truncatus</i> Latreille, 1809				/4			
<i>Euryopsis flavomaculata</i> (C. L. Koch, 1836)				1j/1			
<i>Neottiura bimaculata</i> (Linnaeus, 1767)			2/	/1j			/1j
<i>Paidiscura pallens</i> (Blackwall, 1834)				1/			1/
<i>Phylloneta sisypchia</i> (Clerck, 1757)			1/1			1/1	
<i>Platnickina tincta</i> (Walckenaer, 1802)	/1		/2				
<i>Robertus arundineti</i> (O. P.–Camb. 1871)				/1			
<i>Steatoda bipunctata</i> (Linné, 1758)		/1j					2/1
<i>Theridion varians</i> Hahn, 1833			1/				2/2
Linyphiidae							
<i>Abacoproeces saltuum</i> (L. Koch, 1872)				1/			
<i>Bathyphantes gracilis</i> (Blackwall, 1841)			1/				
<i>Bathyphantes nigrinus</i> (Westring, 1851)			1/2				
<i>Diplocephalus cristatus</i> (Blackwall, 1833)				/2		/1	
<i>Dismodicus bifrons</i> (Blackwall, 1841)			/1				
<i>Drapetisca socialis</i> (Sundevall, 1833)				/1			
<i>Entelecara acuminata</i> (Wider, 1834)						1/	8/16
<i>Erigonella hiemalis</i> (Blackwall, 1841)				/1			
<i>Erigonoplus jarmilae</i> (Miller, 1943)				1/			
<i>Gonatium hilare</i> (Thorell, 1875)	2/2						
<i>Ipa keyserlingi</i> (Ausserer, 1867)				1/			
<i>Lepthyphantes leprosus</i> (Ohlert, 1865)				/1	/3		
<i>Linyphia triangularis</i> (Clerck, 1757)	/2			3/			
<i>Meioneta rurestris</i> (C. L. Koch, 1836)						1/	
<i>Microneta viaria</i> (Blackwall, 1841)	/1			1/		/1	
<i>Moebelia penicillata</i> (Westring, 1851)	1/						
<i>Neriere clathrata</i> (Sundevall, 1830)							/1

Tabuľka 1. Pokračovanie.

Taxón	La	Mt	Pzi	Zi	Zr	VLB	VLK
<i>Neriene peltata</i> (Wider, 1834)						/2	
<i>Obscuriphantes obscurus</i> (Blackwall, 1841)						1/	
<i>Oedothorax agrestis</i> (Blackwall, 1853)			5/26	1/			1/1
<i>Oedothorax fuscus</i> (Blackwall, 1834)			1/				
<i>Oedothorax gibbosus</i> (Blackwall, 1841)			1/				
<i>Pocadicnemis pumila</i> (Blackwall, 1841)			/1				
<i>Tenuiphantes flavipes</i> (Blackwall, 1854)					1/		
<i>Tenuiphantes mengei</i> (Kulczyński, 1887)				2/			
<i>Tenuiphantes tenebricola</i> (Wider, 1834)						1/3	
<i>Tenuiphantes tenuis</i> (Blackwall, 1852)				1/		/1	
<i>Trematocephalus cristatus</i> (Wider, 1834)			1/	/1			1/3
<i>Trichoncus auritus</i> (L. Koch, 1869)				1/1			
Tetratganthidae							
<i>Metellina mengei</i> (Blackwall, 1870)						/1	
<i>Metellina segmentata</i> (Clerck, 1757)				1/2,5j		1/3	/1
<i>Pachygnatha listeri</i> Sundevall, 1830				/2			
<i>Tetragnatha extensa</i> (Linnaeus, 1758)							1/
<i>Tetragnatha montana</i> Simon, 1874			1/2				
<i>Tetragnatha pinicola</i> L. Koch, 1870	/1j					3/1,3j	/1
Araneidae							
<i>Aculepeira ceropegia</i> (Walckenaer, 1802)	/1j						
<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)						1/2j	/1j
<i>Araneus angulatus</i> Clerck, 1757						1/1j	
<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757				/3		1/	
<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757				/1			
<i>Araneus quadratus</i> Clerck, 1757				1/			
<i>Araneus sturmi</i> (Hahn, 1831)			/1				
<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)			1/1				
<i>Araniella opisthographa</i> (Kulcz.1905)						1/	1/
<i>Cyclosa conica</i> (Pallas, 1772)	/1j		1/			1/	
<i>Gibbaranea bituberculata</i> (Walck.1802)	/1j						
<i>Hyposinga pygmaea</i> (Sundevall, 1831)						/1	
<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)			2/1	/1		3/3,1j	/1j
<i>Nuctenea umbratica</i> (Clerck, 1757)							1/
<i>Zilla diodia</i> (Walckenaer, 1802)			/1				
Lycosidae							
<i>Alopecosa pulverulenta</i> (Clerck, 1757)						1/	
<i>Alopecosa sulzeri</i> (Pavesi, 1873)				43/15			
<i>Arctosa lutetiana</i> (Simon, 1876)				5/1			
<i>Aulonia albimana</i> (Walckenaer, 1805)			/1j	4/			1/
<i>Hogna radiata</i> (Latreille, 1817)			/1				
<i>Pardosa alacris</i> (C. L. Koch, 1833)						1/	
<i>Pardosa amentata</i> (Clerck, 1757)			5/4	/1			1/1
<i>Pardosa lugubris</i> (Walckenaer, 1802)				/1	1/	1/3	
<i>Piratula hygrophilus</i> (Thorell, 1872)			14/10	23/6			3/1
<i>Piratula latitans</i> (Blackwall, 1841)			/1				
<i>Trochosa ruricola</i> (De Geer, 1778)						1/	

Tabuľka 1. Pokračovanie.

Taxón	La	Mt	Pzi	Zi	Zr	VLB	VLK
<i>Trochosa terricola</i> Thorell, 1856				/3			
Pisauridae							
<i>Pisaura mirabilis</i> (Clerck, 1757)						/1j	
Zoridae							
<i>Zora nemoralis</i> (Blackwall, 1861)			2/1				
<i>Zora spinimana</i> (Sundevall, 1833)			3/	/1			
Agelenidae							
<i>Allagelena gracilens</i> (C. L. Koch, 1841)						/1j	
<i>Coelotes terrestris</i> (Wider, 1834)			/1				1/
<i>Histopona torpida</i> (C. L. K. 1834)						/1	
<i>Malthonica ferruginea</i> (Panzer, 1804)		2/1					
<i>Tegenaria atrica</i> C. L. Koch, 1843		/1					
<i>Textrix denticulata</i> (Olivier, 1789)				3/1j			
Cybaeidae							
<i>Cybaeus angustiarum</i> L. Koch, 1868						1/	
Dictynidae							
<i>Cicurina cicur</i> (Fabricius, 1793)						/1j	
<i>Dictyna arundinacea</i> (Linnaeus, 1758)	/1,2j						
<i>Dictyna latens</i> (Fabricius, 1775)				/1			
<i>Lathys humilis</i> (Blackwall, 1855)	/2						
<i>Nigma walckenaeri</i> (Roewer, 1951)		1,1j/1					
Amaurobidae							
<i>Amaurobius fenestralis</i> (Ström, 1768)						/1,1j	
<i>Callobius claustrarius</i> (Hahn, 1833)						/1j	
Titanoecidae							
<i>Titanoeca quadriguttata</i> (Hahn, 1833)				2/2		/1j	
Miturgidae							
<i>Cheiracanthium erraticum</i> (Walck.1802)	/1j		/1				
Anyphaenidae							
<i>Anyphaena accentuata</i> (Walckenaer, 1802)	/2j						
Liocranidae							
<i>Agroeca cuprea</i> Menge, 1873				2/2			
<i>Apostenus fuscus</i> Westring, 1851				/2		/1	
<i>Liocranum rupicola</i> (Walckenaer, 1830)						/1	
<i>Sagana rutilans</i> Thorell, 1875				1j/2			
<i>Scotina celans</i> (Blackwall, 1841)	/1						
Clubionidae							
<i>Clubiona compta</i> C. L. Koch, 1839							/1
<i>Clubiona phragmitis</i> C. L. Koch, 1843			/1				
<i>Clubiona terrestris</i> Westring, 1851						/1	1/
Coriniidae							
<i>Phrurolithus festivus</i> (C. L. Koch, 1835)	/1			/2,1j			
Zodaridae							
<i>Zodarion germanicum</i> (C. L. K. 1837)				1,2j/1			
Gnaphosidae							
<i>Callilepis schuszteri</i> (Herman, 1879)				44/6			
<i>Drassodes cupreus</i> (Blackwall, 1834)				/3	1/		

Tabuľka 1. Pokračovanie.

Taxón	La	Mt	Pzi	Zi	Zr	VLB	VLK
<i>Drassodes lapidosus</i> (Walckenaer, 1802)				3/7			
<i>Drassodes pubescens</i> (Thorell, 1856)							/1
<i>Drassyllus pusillus</i> (C. L. Koch, 1833)				/2			
<i>Drassyllus villicus</i> (Thorell, 1875)				2/5			
<i>Gnaphosa bicolor</i> (Hahn, 1833)				/1			
<i>Gnaphosa lugubris</i> (C. L. Koch, 1839)				2/2			
<i>Haplodrassus umbratilis</i> (L. Koch, 1866)				1/			
<i>Scotophaeus scutulatus</i> (L. Koch, 1866)						1/1j	
<i>Zelotes erebeus</i> (Thorell, 1871)				4/4			
<i>Zelotes petrensis</i> (C. L. Koch, 1839)				1/3	1/		
<i>Zelotes subterraneus</i> (C. L. Koch, 1833)						/1	
Sparassidae							
<i>Micrommata virescens</i> (Clerck, 1757)	/1j					1/	
Philodromidae							
<i>Philodromus aureolus</i> (Clerck, 1757)						/1	
<i>Philodromus cespitum</i> (Walckenaer, 1802)			/1			/1	1/1
<i>Philodromus collinus</i> C. L. Koch, 1835				/1			
<i>Tibellus oblongus</i> (Walckenaer, 1802)						/1, 1j	
Thomisidae							
<i>Diaea dorsata</i> (Fabricius, 1777)						/1	
<i>Ebrechtella tricuspidata</i> (Fabricius, 1775)	/1j						
<i>Misumena vatia</i> (Clerck, 1757)	1/		/1j	1/1,2j		5/1,1j	
<i>Ozyptila claveata</i> (Walckenaer, 1837)			1/1	5/2			
<i>Ozyptila trux</i> (Blackwall, 1846)			1/1				
<i>Pistius truncatus</i> (Pallas, 1772)	/1						
<i>Synema globosum</i> (Fabricius, 1775)	/2j					1/1j	
<i>Tmarus piger</i> (Walckenaer, 1802)	1						
<i>Xysticus bifasciatus</i> C. L. Koch, 1837							/1
<i>Xysticus cristatus</i> (Clerck, 1757)			/2				
<i>Xysticus lanio</i> C. L. Koch, 1835						/1	
<i>Xysticus ulmi</i> (Hahn, 1831)							1/2
Salticidae							
<i>Ballus chalybeius</i> (Walckenaer, 1802)	1j/						
<i>Dendryphantès rudis</i> (Sundevall, 1833)	1/						
<i>Euophrys frontalis</i> (Walckenaer, 1802)							
<i>Evarcha arcuata</i> (Clerck, 1757)				2/		/1	
<i>Evarcha falcata</i> (Clerck, 1757)	1,4j/		/1j			/1	
<i>Heliophanus aeneus</i> (Hahn, 1832)				1/1			
<i>Heliophanus cupreus</i> (Walckenaer, 1802)				3/2			
<i>Marpissa nivoyi</i> (Lucas, 1846)							1/
<i>Pellentes tripunctatus</i> (Walckenaer, 1802)	/1j			/2j		1j/	
<i>Philaeus chrysops</i> (Poda, 1761)				/1j			
<i>Phlegra fasciata</i> (Hahn, 1826)				/1			
<i>Pseudeuophrys obsoleta</i> (Simon, 1868)				6/7			
<i>Salticus zebraneus</i> (C. L. Koch, 1837)				/1			

druhovú bohatosť čel'ade Linyphiidae v rámci tejto faunistickej štúdie bola najväčšia, jej druhové zastúpenie na skúmaných lokalitách je určite väčšie. Chýbajú údaje o mnohých epigeických druhoch, ktoré sa na lokalitách dajú očakávať. Významne vyššiu druhovú bohatosť čel'ade Linyphiidae v epigeóne na blízkyh lokalitách uvádza FRANC (2004).

Z faunistického hľadiska k najvýznamnejším zisteným druhom sa radia nálezy *Erigonella hiemalis* (Blackwall, 1841), ktorý je palearktickým druhom obývajúcim rôzne habitaty, najčastejšie sa vyskytuje vo vlhkom machu a vo vrstve opadanky lesov. V Európe bol zaznamenaný vo viacerých krajinách, na Slovensku je ale pomerne málo údajov. Podľa Červeného zoznamu pavúkov ma tento druh status LR nt (GAJDOŠ & SVATOŇ 2001). *Gonatum hilare* (Thorell, 1875) je druh s palearktickým rozšírením žijúci na konároch stromov. Jedince boli zbierané metódou sklepev mladých listnatých stromov na xerothermnej lúke pri obci Krásna Ves. Podľa Červeného zoznamu má tento druh status VU (GAJDOŠ & SVATOŇ 2001). *Sagana rutilans* Thorell, 1875 je vzácny druh žijúci pod kôrou stromov na lesných suťoviskách. Zistené jedince boli zbierané na kôre starých bukov na suťovisku v PR Žihľavník. Druh je rozšírený v rámci Európy, no údaje sú aj z Gruzínska (PLATNICK 2012). Podľa Červeného zoznamu pavúkov má tento druh status VU (GAJDOŠ & SVATOŇ 2001). *Heliophanus aeneus* (Hahn, 1832) je palearktický druh žijúci pod kameňmi a na kôre stromov. Jeho rozšírenie siaha až do Álp, kde vystupuje až do výšky 2300 m n. m. Druh bol zistený na lokalite Žihľavník sklepmi stromov a šmýkaním vegetácie. Podľa Červeného zoznamu pavúkov má druh status LR lc (GAJDOŠ & SVATOŇ 2001). *Marpissa nivoyi* (Lucas, 1846) je palearktický druh obývajúcim rôzne typy habitatov, vo Veľkej Británii obýva pieskové pobrežie Atlantiku a Severného mora. V kontinentálnej Európe obýva tak ako podmáčané oblasti, tak aj suché stepné lokality. Druh bol zbieraný šmýkaním vegetácie na lokalite Veľké Lúky – Krúžok. Podľa Červeného zoznamu pavúkov ma druh status LR nt (GAJDOŠ & SVATOŇ 2001).

K najzaujímavejším lokalitám územia patri PR Žihľavník, ktorá poskytuje útočisko mnohým teplomilným druhom ako sú napríklad druhy *Eresus moravicus* Řezáč, 2008, *Ipa keyserlingi* (Ausserer, 1867), *Zilla diodia* (Walckenaer, 1802), *Haplodrassus umbratilis* (L. Koch, 1866) a *Arctosa lutetiana* (Simon, 1876). Prítomnosť týchto druhov indikuje vysokú hodnotu tohto xerothermného stanovišťa a dokladuje potrebu ochrany tejto prírodnej rezervácie.

Pre úplné poznanie fauny pavúkov tohto územia je do budúcnosti potrebný systematickejší výskum so zameraním sa na širšie spektrum habitatov. Ďal-

ší arachnologický výskum by mal byť zameraný na štúdium epigeónu, ktorý je málo prebádaný. Pre podrobnú štúdiu epigeických pavúkov by bolo potrebné systematicky využívať techniku zemných pascí a intenzívny preosev hrabanky počas celej vegetačnej sezóny.

LITERATÚRA

- BARTOŠ E, 1938: Pavouci Žilinského okolí. *Sborník entomologického oddělení národního musea (Praha)*, 16 (151–160): 97–107.
- DURBÁKOVÁ L, 2009: Entomologické dni 2008: Pavúky (Araneae) Rokoša. *Rosalia (Nitra)*, 20: 230–231.
- FRANC V, 2004: Contribution to the knowledge on spiders (Araneae) of the Strážovské vrchy Mts., pp. 67–76. In: FRANC V (ed.), Strážovské vrchy Mts – research and conservation of nature. *Proceedings of the conference, Belušké Slatiny, October 1–2, 2004*.
- GAJDOŠ P, 1986a: Pavúky (Araneae) ŠPR Veľký vrch. *Zborník odborných prác západoslovenského TOPu, Topoľčianske Podhradie 1984 (Bratislava)*, 2: 73–99.
- GAJDOŠ P, 1986b: K výskytu pavúkov (Araneae) v okrese Topoľčany. *Zborník odborných prác západoslovenského TOPu, Topoľčianske Podhradie 1984 (Bratislava)*, 2: 101–114.
- GAJDOŠ P, MAJZLAN O & AMBORS M, 2009: Pavúky (Araneae) masívu Rokoša (Strážovské vrchy). *Rosalia (Nitra)*, 20: 49–58.
- GAJDOŠ P & SVATOŇ J, 2001: Červený (ekosozologický) zoznam pavúkov (Araneae) Slovenska. In: BALÁŽ D, MARHOLD K & URBAN P (eds), Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. *Ochrana Prírody (Banská Bystrica)*, 20 (supl.): 80–86.
- GAJDOŠ P, SVATOŇ J & SLOBODA K, 1999: Katalóg pavúkov Slovenska. *Ústav krajinej ekológie SAV, Bratislava*, 337 pp.
- HEIMER S & NENTWIG W, 1991: Spinnen Mitteleuropas. *Paul Parey Verl., Berlin – Hamburg*, 543 pp.
- HREŠKO J, MEDERLY P, HALADA L, TOPERCER J, GAJDOŠ P, PETROVIČ F, MAJZLAN O, KOSTRA J, DOBRUCKÁ A & VLČKOVÁ T, 2003: Krajinnokoekologický plán mesta Považská Bystrica. *Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre*, 275 pp.
- MAHEE M, 1985: Geologická stavba Strážovských vrchov. *GÚDŠ, Bratislava*, 221 pp.
- MILLER F, 1971: Pavouci (Araneida), pp. 51–306. In: DANIEL M & ČERNÝ V (eds), Klíč zvířeny ČSR, 4. *Academia, Praha*, 603 pp.
- MILLER F & SVATOŇ J, 1974: Príspevok k poznaniu fauny pavúkov Súľovských skál, pp. 243–284. In: ŠTOLLMANN A (ed.), Súľovské skaly, štátna prírodná rezervácia. *Vlastivedný zborník Považia, č. 1 (Osveta, Martin)*.
- PLATNICK NI, 2012: The world spider catalog, version 13. *American Museum of Natural History*, <http://research.amnh.org/iz/spiders/catalog>.
- ROBERTS MJ, 1995: The Spiders of Great Britain and Ireland. Volumes 1–3. *Colchester, Collins, Harley Books*, 682 pp.